

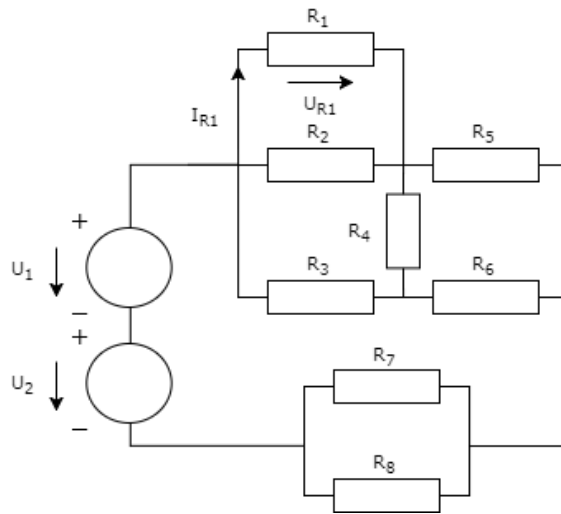
VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ
Fakulta informačních technologií

Elektronika pro informační technologie
2017/2018

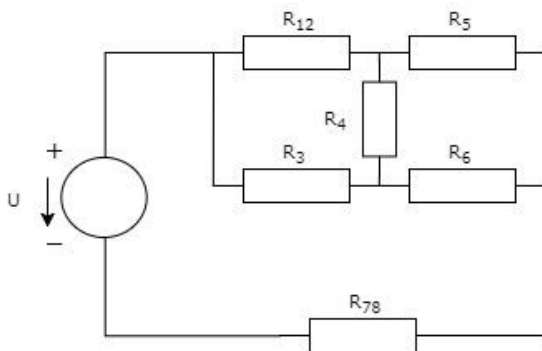
Semestrální projekt

1B) Stanovte **napätie** U_{R1} a **prúd** I_{R1} . Použite metódu postupného zjednodušovania obvodu.

U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]	R_6 [Ω]	R_7 [Ω]	R_8 [Ω]
95	115	650	730	340	330	410	830	340	220

Postupne budeme zjednodušovať obvod:

$$U = U_1 + U_2$$

$$U = 95 \text{ V} + 115 \text{ V}$$

$$U = 210 \text{ V}$$

$$R_{12} = \frac{R_1 * R_2}{R_1 + R_2}$$

$$R_{12} = \frac{650 \Omega * 730 \Omega}{650 \Omega + 730 \Omega}$$

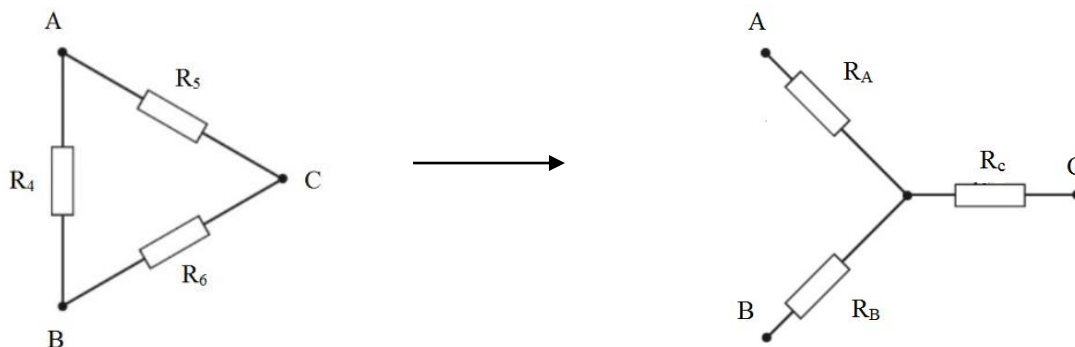
$$R_{12} = 343,8406 \Omega$$

$$R_{78} = \frac{R_7 * R_8}{R_7 + R_8}$$

$$R_{78} = \frac{340 \Omega * 220 \Omega}{340 \Omega + 220 \Omega}$$

$$R_{78} = 133,5714 \Omega$$

Transformácia trojuholník \rightarrow hviezda

$$R_A = \frac{R_4 * R_5}{R_4 + R_5 + R_6}$$

$$R_A = \frac{330 \Omega * 410 \Omega}{330 \Omega + 410 \Omega + 830 \Omega}$$

$$R_A = 86,1783 \Omega$$

$$R_B = \frac{R_4 * R_6}{R_4 + R_5 + R_6}$$

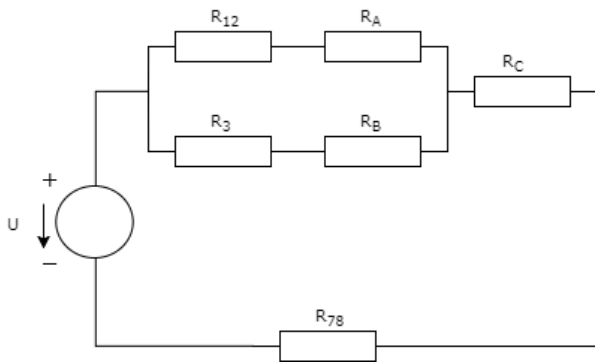
$$R_B = \frac{330 \Omega * 830 \Omega}{330 \Omega + 410 \Omega + 830 \Omega}$$

$$R_B = 174,4586 \Omega$$

$$R_C = \frac{R_5 * R_6}{R_4 + R_5 + R_6}$$

$$R_C = \frac{410 \Omega * 830 \Omega}{343,8406 \Omega + 340 \Omega + 330 \Omega}$$

$$R_C = 216,7516 \Omega$$

$$R_{12A} = R_{12} + R_A$$

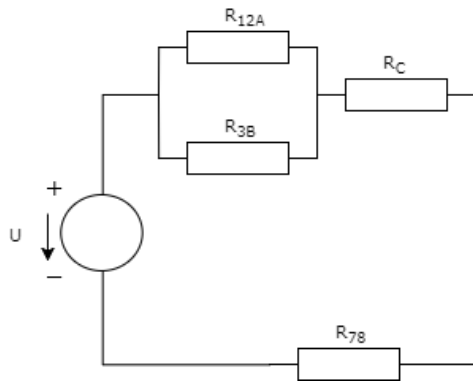
$$R_{12A} = 343,8406 \, \Omega + 86,1783 \, \Omega$$

$$R_{12A} = 430,0189 \, \Omega$$

$$R_{3B} = R_3 + R_B$$

$$R_{3B} = 340 \, \Omega + 174,4586 \, \Omega$$

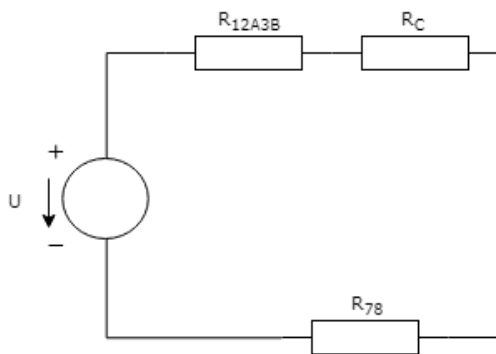
$$R_{3B} = 514,4586 \, \Omega$$

$$R_{12A3B} = \frac{R_{12A} * R_{3B}}{R_{12A} + R_{3B}}$$

$$R_{12A3B} = \frac{430,0189 \, \Omega * 514,4586 \, \Omega}{430,0189 \, \Omega + 514,4586 \, \Omega}$$

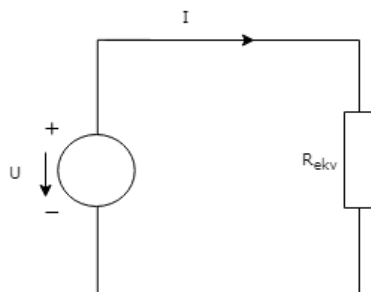
$$R_{12A3B} = 234,2321 \, \Omega$$

$$R_{EKV} = R_{12A3B} + R_C + R_{78}$$

$$R_{EKV} = 234,2321 \, \Omega + 216,7516 \, \Omega + 133,5714 \, \Omega$$

$$R_{EKV} = 584,5551 \, \Omega$$

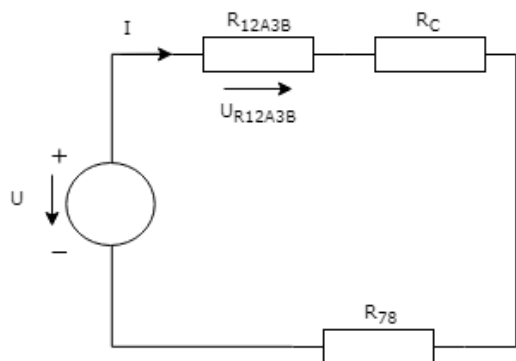

$$I = \frac{U}{R_{EKV}}$$

$$I = \frac{210 \, V}{584,5550 \, \Omega}$$

$$I = 0,3592 \, A$$

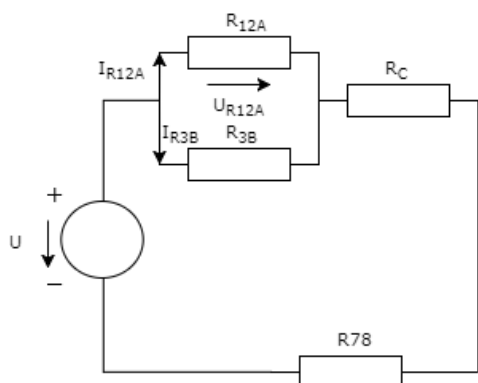
Spätne porozkladáme obvod na pôvodný aby sme dopočítali požadované hodnoty:

$$U_{R12A3B} = R_{12A3B} * I$$

$$U_{R12A3B} = 216,7516 \, \Omega * 0,3592 \, A$$

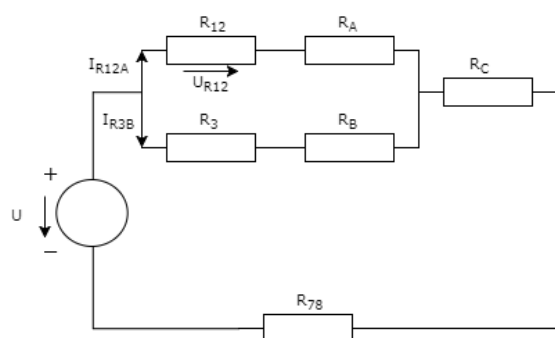
$$U_{R12A3B} = 41,4193 \, V$$

$$I_{R12A} = \frac{U_{R12A3B}}{R_{12A}}$$

$$I_{R12A} = \frac{41,4193 \, V}{216,7516 \, \Omega}$$

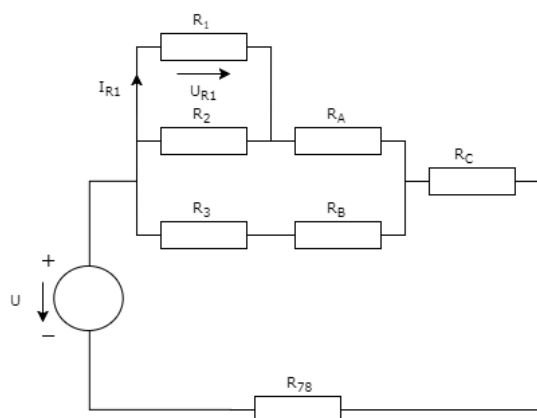
$$I_{R12A} = 0,1906 \, A$$

$$U_{R12} = R_{12} * I_{R12A}$$

$$U_{R12} = 216,7516 \, \Omega * 0,1906 \, A$$

$$U_{R12} = 41,4193 \, V$$

$$I_{R1} = \frac{U_{R12}}{R_1}$$

$$I_{R1} = \frac{41,4193 \, V}{216,7516 \, \Omega}$$

$$I_{R1} = 0,1906 \, A$$

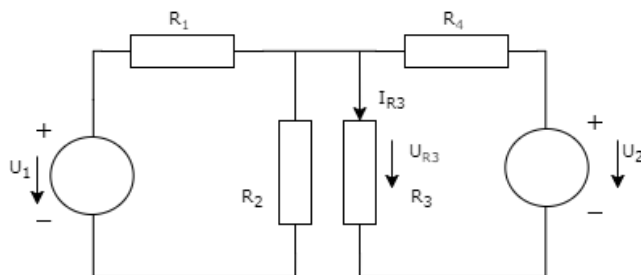
$$U_{R1} = R_1 * I_{R1}$$

$$U_{R1} = 216,7516 \, \Omega * 0,1906 \, A$$

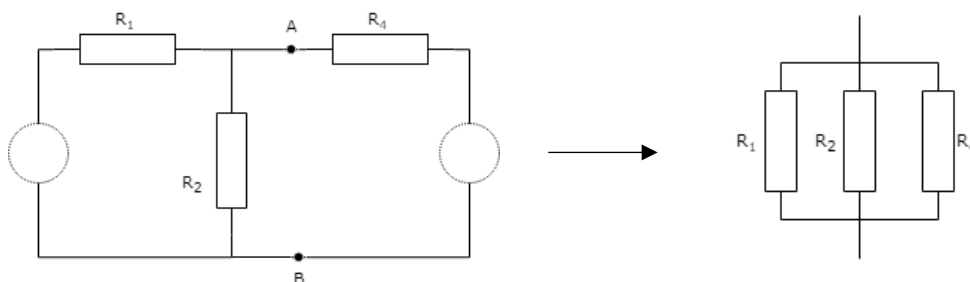
$$U_{R1} = 41,4193 \, V$$

2C) Stanovte **napätie** U_{R3} a **prúd** I_{R3} . Použite metódu Théveninovej vety.

U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]
200	0,85	220	630	240	450

Nahradíme napät'ové zdroje skratom a spočítame R_i

$$\frac{1}{R_i} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3}$$

$$R_1 * R_2 * R_4 = R_i * R_2 * R_4 + R_i * R_1 * R_4 + R_i * R_1 * R_2$$

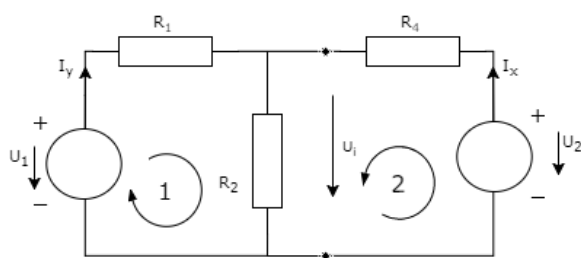
$$R_1 * R_2 * R_4 = R_i * (R_2 * R_4 + R_1 * R_4 + R_1 * R_2)$$

$$R_i = \frac{R_1 * R_2 * R_4}{R_2 * R_4 + R_1 * R_4 + R_1 * R_2}$$

$$R_i = \frac{220 * 630 * 450}{630 * 450 + 220 * 450 + 220 * 630}$$

$$R_i = 119,6891 \Omega$$

Vypočítame si prúdy
v náhradnom obvode
pomocou riešenia dvoch
rovníc s dvomi neznámymi

$$1) \quad U_{R1} + U_{R2} - U_1 = 0$$

$$R_1 * I_y + R_2 * (I_y + I_x) = U_1$$

$$220I_y + 630I_y + 630I_x = 200$$

$$850I_y + 630I_x = 200$$

$$85I_y + 63I_x = 20$$

$$2) \quad U_{R4} + U_{R2} - U_2 = 0$$

$$R_4 * I_x + R_2 * (I_x + I_y) = U_2$$

$$450I_x + 630I_x + 630I_y = 200$$

$$1080I_x + 630I_y = 200$$

$$108I_x + 63I_y = 20$$

$$108I_x + 63I_y = 20$$

$$63I_y = 20 - 108I_x$$

$$I_y = \frac{20 - 108I_x}{63}$$

Vyjadríme si I_y a dosadíme do
prvej rovnice

$$\begin{aligned}
 85 * \left(\frac{7 - 108I_x}{63} \right) + 63I_x &= 20 \\
 \frac{595 - 9180I_x}{63} + 63I_x &= 20 \\
 595 - 9180I_x + 3969I_x &= 1260 \\
 -5211I_x &= 665 \\
 I_x &= -0,1276 \text{ A}
 \end{aligned}$$

Dopočítame si I_x

$$\begin{aligned}
 I_y &= \frac{7 - 108 * (-0,1276)}{63} \\
 I_y &= 0,3299 \text{ A}
 \end{aligned}$$

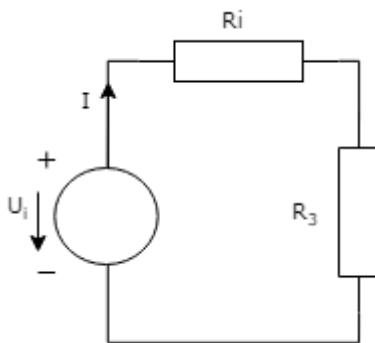
Keďže poznáme prúd I_x ,
môžeme si dopočítať U_i

$$U_{R4} + U_i - U_2 = 0$$

$$U_i = U_2 - R_4 * I_x$$

$$U_i = 70 - 450 * (-0,1276)$$

$$U_i = 127,42 \text{ V}$$

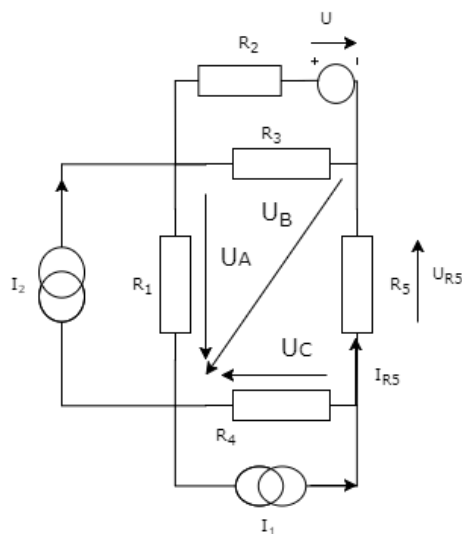

$$\begin{aligned}
 I &= \frac{U_i}{R_i + R_3} \\
 I &= \frac{127,42}{119,6891 + 240} \\
 I &= \underline{0,3542 \text{ A}} \\
 I_{R3} &= \underline{0,3542 \text{ A}}
 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
 U_{R3} &= R_3 * I \\
 U_{R3} &= 240 * 0,3542 \\
 U_{R3} &= \underline{85,008 \text{ V}}
 \end{aligned}$$

3C) Stanovte napätie U_{R5} a prúd I_{R5} . Použite metódu uzlových napätí (U_A , U_B , U_C)

U [V]	I_1 [A]	I_2 [A]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	R_4 [Ω]	R_5 [Ω]
110	0,85	0,75	44	31	56	20	30

Zdroj U si transformujeme na prúdový zdroj I_3 pomocou Ohmovho zákona:

$$I_3 = \frac{U}{R_3}$$

$$I_3 = \frac{110}{31}$$

$$I_3 = 3,5484 \text{ A}$$

Vyjadríme si prúdy na základe napätí:

$$I_{R1} = \frac{U_A}{R_1}$$

$$I_{R2} = \frac{U + U_B - U_A}{R_2}$$

$$I_{R3} = \frac{U_A - U_B}{R_3}$$

$$I_{R4} = \frac{U_C}{R_4}$$

$$I_{R5} = \frac{U_B - U_C}{R_5}$$

Na základe vzťahu $G = \frac{1}{R}$ upravíme rovnice prúdu

$$I_{R1} = G_1 U_A$$

$$I_{R2} = G_2 (U + U_B - U_A)$$

$$I_{R3} = G_3 (U_A - U_B)$$

$$I_{R4} = G_4 U_C$$

$$I_{R5} = G_5 (U_B - U_C)$$

Zostavíme si všeobecnú maticu pre výpočet napätia. Na diagonálu zapisujeme vodivosť odporov, ktoré sú priamo spojené s daným uzlom.

Do ostatných polí matice zapisujeme vodivosti odporov so znamienkom mínus, ktoré sa nachádzajú medzi dvoma danými uzlami.

$$\begin{array}{c} \text{A} \\ \text{B} \\ \text{C} \end{array} \begin{array}{ccc} \text{A} & \text{B} & \text{C} \\ \left(\begin{array}{ccc} G_1 + G_2 + G_3 & -G_2 - G_3 & 0 \\ -G_2 - G_3 & G_2 + G_3 + G_5 & -G_5 \\ 0 & -G_5 & G_4 + G_5 \end{array} \right) & \begin{pmatrix} I_1 + I_3 \\ -I_3 \\ I_2 \end{pmatrix} \end{array}$$

Dosadíme a vypočítame hodnoty:

$$\begin{pmatrix} 0,0728 & -0,0501 & 0 \\ -0,0501 & 0,0834 & -0,0333 \\ 0 & -0,0333 & 0,0833 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 4,3984 \\ -3,5484 \\ 0,75 \end{pmatrix}$$

Vyjadříme determinant matice:

$$\text{Det} = \begin{vmatrix} 0,0728 & -0,0501 & 0 \\ -0,0501 & 0,0834 & -0,0333 \\ 0 & -0,0333 & 0,0833 \end{vmatrix} = 2,1595 * 10^{-4}$$

Do druhého stĺpca si dosadíme hodnoty prúdu a vypočítame hodnotu U_B :

$$U_B = \frac{\begin{vmatrix} 0,0728 & 4,3984 & 0 \\ -0,0501 & -3,5484 & -0,0333 \\ 0 & 0,75 & 0,0833 \end{vmatrix}}{\text{Det}} = \frac{-1,3442 * 10^{-3}}{2,1595 * 10^{-4}} = -6,2246 \text{ V}$$

Do tretieho stĺpca si dosadíme hodnoty prúdu a vypočítame hodnotu U_C :

$$U_C = \frac{\begin{vmatrix} 0,0728 & -0,0501 & 4,3984 \\ -0,0501 & 0,0834 & -3,5484 \\ 0 & -0,0333 & 0,75 \end{vmatrix}}{\text{Det}} = \frac{1,4069 * 10^{-3}}{2,1595 * 10^{-4}} = 6,5149 \text{ V}$$

Dosadíme hodnoty do počiatočného vzťahu a vyjadříme si prúd I_{R5} :

$$\begin{aligned} I_{R5} &= \frac{U_B - U_C}{R_5} \\ I_{R5} &= \frac{-6,2246 - 6,5149}{30} \\ I_{R5} &= -0,4247 \text{ A} \end{aligned}$$

Vezmeme absolútnu hodnotu z prúdu I_{R5}

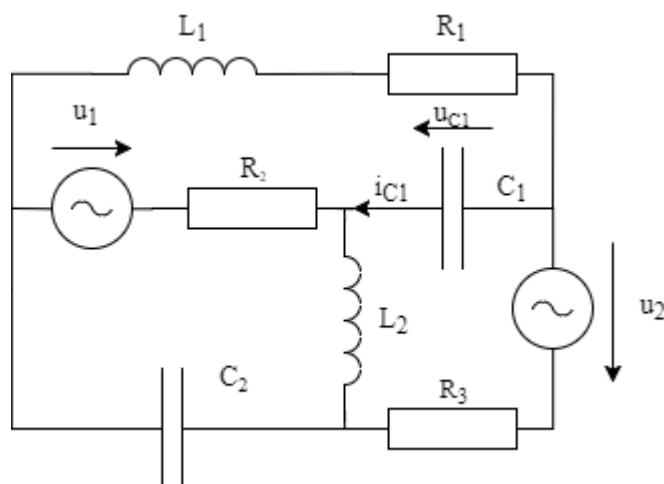
$$I_{R5} = \underline{0,4247 \text{ A}}$$

Dopočítame si U_{R5} :

$$\begin{aligned} U_{R5} &= R_5 * I_{R5} \\ U_{R5} &= 30 * 0,4247 \\ U_{R5} &= \underline{12,7410 \text{ V}} \end{aligned}$$

4B) Pre napájacie napätie platí: $u_1 = U_1 \sin(2\pi ft)$, $u_2 = U_2 \sin(2\pi ft)$. Vo vzťahu pre napätie $u_{C1} = U_{C1} \sin(2\pi ft + \varphi_{C1})$. Určte $|U_{C1}|$ a φ_{C1} . Použite metódu smyčkových prúdov. Pomocné „smery šípiek napájacích zdrojov platí pre špeciálny časový okamih ($t = \frac{\pi}{2\omega}$).

U_1 [V]	U_2 [V]	R_1 [Ω]	R_2 [Ω]	R_3 [Ω]	L_1 [mH]	L_2 [mH]	C_1 [μ F]	C_2 [μ F]	f [Hz]
25	40	11	15	12	100	85	220	95	80

Vypočítame si hodnotu ω :

$$\omega = 2\pi f = 2\pi \cdot 80 = 502,6548 \text{ rad/s}$$

Vypočítame si impedanciu cievok a kondenzátorov:

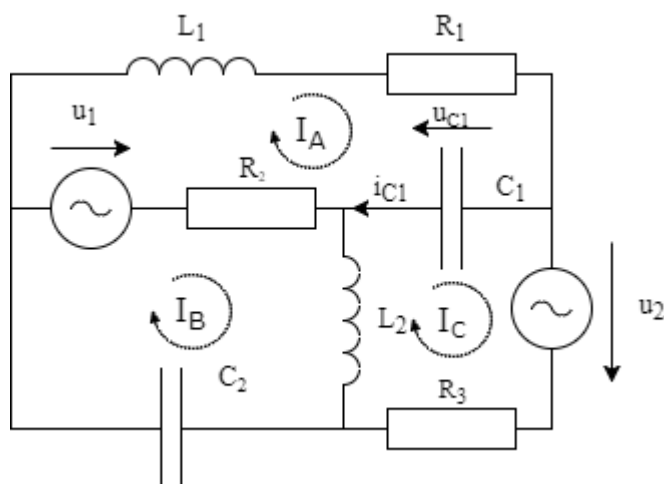
$$Z_{L1} = j\omega L_1 = 502,6548 \cdot 100 \cdot 10^{-3} = 50,2655j$$

$$Z_{L2} = j\omega L_2 = 502,6548 \cdot 85 \cdot 10^{-3} = 42,7257j$$

$$Z_{C1} = -\frac{1}{\omega C_1} j = -\frac{1}{502,6548 \cdot 220 \cdot 10^{-6}} j = -9,0429j$$

$$Z_{C2} = -\frac{1}{\omega C_2} j = -\frac{1}{502,6548 \cdot 95 \cdot 10^{-6}} j = -20,9414j$$

Určíme si uzlové smyčky a zostavíme rovnice:

$$I_A: (Z_{L1} + R_1)I_A + Z_{C1}(I_A - I_C) + R_2(I_A - I_B) - U_1 = 0$$

$$I_B: U_1 + R_2(I_B - I_A) + Z_{L2}(I_B - I_C) + Z_{C2} I_B = 0$$

$$I_C: R_3 I_C + Z_{L2}(I_C - I_B) + Z_{C1}(I_C - I_A) + U_2 = 0$$

$$\begin{pmatrix} Z_{L1} + R_1 + Z_{C1} + R_2 & -R_2 & -Z_{C1} \\ -R_2 & R_2 + Z_{L2} + Z_{C2} & -Z_{L2} \\ -Z_{C1} & -Z_{L2} & R_3 + Z_{L2} + Z_{C1} \end{pmatrix} \begin{pmatrix} U_1 \\ -U_1 \\ -U_2 \end{pmatrix}$$

$$\begin{pmatrix} 50,2655j + 11 - 9,0429j + 15 & -15 & 9,0429j \\ -15 & 15 + 42,7257j - 20,9414j & -42,7257j \\ 9,0429j & -42,7257j & 12 + 42,7257j - 9,0429j \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 25 \\ -25 \\ -40 \end{pmatrix}$$

$$\begin{pmatrix} 16 + 41,2226j & -15 & 9,0429j \\ -15 & 15 + 21,7843j & -42,7257j \\ 9,0429j & -42,7257j & 12 + 33,6828j \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 25 \\ -25 \\ -40 \end{pmatrix}$$

Vyjadríme determinant matice:

$$\text{Det} = \begin{vmatrix} 16 + 41,2226j & -15 & 9,0429j \\ -15 & 15 + 21,7843j & -42,7257j \\ 9,0429j & -42,7257j & 12 + 33,6828j \end{vmatrix} = -11602,8113 + 66559,7388j$$

Do tretieho stĺpca si dosadíme hodnoty napätia a vypočítame hodnotu I_C :

$$I_C = \frac{\begin{vmatrix} 16 + 41,2226j & -15 & 25 \\ -15 & 15 + 21,7843j & -25 \\ 9,0429j & -42,7257j & -40 \end{vmatrix}}{\text{Det}} = \frac{78276,6616 - 59138,7995j}{-11602,8113 + 66559,7388j} = -1,0613 - 0,9910j$$

Do prvého stĺpca si dosadíme hodnoty napätia a vypočítame hodnotu I_A :

$$I_A = \frac{\begin{vmatrix} 25 & -15 & 9,0429j \\ -25 & 15 + 21,7843j & -42,7257j \\ -40 & -42,7257j & 12 + 33,6828j \end{vmatrix}}{\text{Det}} = \frac{9754,3948 - 13674,3900j}{-11602,8113 + 66559,7388j} = -0,2242 - 0,1075j$$

Vypočítame si prúd I_{C1} :

$$\begin{aligned} I_{C1} &= I_C - I_A \\ I_{C1} &= -1,0613 - 0,9910j - (-0,2242 - 0,1075j) \\ I_{C1} &= -1,0613 - 0,9910j + 0,2242 + 0,1075j \\ I_{C1} &= -0,8371 - 0,8835j \end{aligned}$$

Vypočítame si napätie U_{C1} :

$$\begin{aligned} U_{C1} &= I_{C1} * Z_{C1} \\ U_{C1} &= (-0,8371 - 0,8835j) * -9,0429j \\ U_{C1} &= 7,5698j - 7,9894 \\ U_{C1} &= -7,9894 + 7,5698j \end{aligned}$$

Vypočítame amplitúdu U_{C1} (A je reálna časť, B je imaginárna časť):

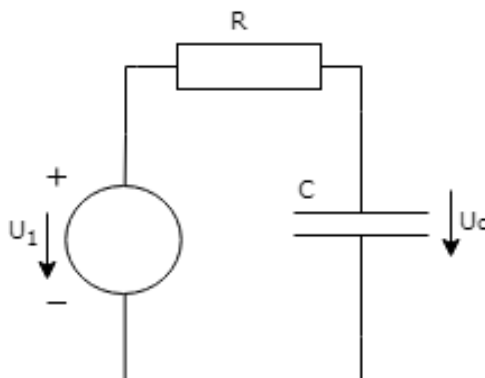
$$\begin{aligned} |U_{C1}| &= \sqrt{A^2 + B^2} \\ |U_{C1}| &= \sqrt{(-7.9894)^2 + (7.5698)^2} \\ |U_{C1}| &= \sqrt{121,1324} \\ |U_{C1}| &= \underline{11,0060 \text{ V}} \end{aligned}$$

Dopočítame fázový posun φ_{C1} . Keďže sa komplexné číslo nachádza v II. kvadrante, k výpočtu arkus tangensu pripočítame π .

$$\begin{aligned} \varphi_{C1} &= \pi + \arctg\left(\frac{B}{A}\right) \\ \varphi_{C1} &= \pi + \arctg\left(\frac{7,5698}{-7.9894}\right) * \frac{\pi}{180} \\ \varphi_{C1} &= \underline{2,3832 \text{ rad}} \end{aligned}$$

5C) Zostavte diferenciálnu rovnicu popisujúcu správanie obvodu na obrázku, ďalej ju upravte dosadením hodnôt parametrov. Vypočítajte analytické riešenie $u_c = f(t)$. Urobte kontrolu výpočtu dosadením do zostavenej diferenciálnej rovnice.

U[V]	C [F]	R [Ω]	$U_c(0)$ [V]
60	5	30	7

Základný vzťah je: $u_c' = \frac{1}{C} * i$

Vyjadríme si I pomocou Kirchhoffovho zákona

$$\begin{aligned}
 0 &= U_R + u_c - U \\
 0 &= R * i + u_c - U \\
 R * i &= u_c - U \\
 i &= \frac{U - u_c}{R} \\
 i &= \frac{60 - u_c}{30}
 \end{aligned}$$

Dosadíme I do základného vzorca:

$$\begin{aligned}
 u_c' &= \frac{1}{5} * \frac{60 - u_c}{30} \\
 u_c' &= \frac{60 - u_c}{5 * 30} \\
 u_c' &= \frac{60 - u_c}{150} \\
 u_c' &= \frac{60}{150} - \frac{1}{150} u_c \\
 u_c' + \frac{1}{150} u_c &= \frac{2}{5}
 \end{aligned}$$

Obecný tvar riešenia je:

$$u_c(t) = k(t)e^{\lambda t}$$

Vyjadríme si λ z charakteristickej rovnice:

$$\begin{aligned}
 \lambda + \frac{1}{150} &= 0 \\
 \lambda &= -\frac{1}{150}
 \end{aligned}$$

Obecný tvar riešenia je:

$$u_c(t) = k(t)e^{-\frac{1}{150}t}$$
$$u_c'(t) = k'(t)e^{-\frac{1}{150}t} - \frac{1}{150}k(t)e^{-\frac{1}{150}t}$$

Známe hodnoty spätne dosadíme:

$$u_c' + \frac{1}{150}u_c = \frac{2}{5}$$
$$k'(t)e^{-\frac{1}{150}t} - \frac{1}{150}k(t)e^{-\frac{1}{150}t} + \frac{1}{150}k(t)e^{-\frac{1}{150}t} = \frac{2}{5}$$
$$k'(t)e^{-\frac{1}{150}t} = \frac{2}{5}$$

Vyjadríme $k(t)$:

$$k'(t)e^{-\frac{1}{150}t} = \frac{2}{5}$$
$$k'(t) = \frac{2}{5}e^{\frac{1}{150}t}$$
$$\int k'(t)dt = \frac{2}{5}e^{\frac{1}{150}t}$$
$$k(t) = 60e^{\frac{1}{150}t} + c$$

Známe hodnoty dosadíme do obecnej rovnice:

$$u_c(t) = k(t)e^{-\frac{1}{150}t}$$
$$u_c(t) = (60e^{\frac{1}{150}t} + c)e^{-\frac{1}{150}t}$$
$$u_c(t) = 60 + ce^{-\frac{1}{150}t}$$

Dosadíme počiatocnú podmienku:

$$u_c(0) = 60 + ce^{-\frac{1}{150}0}$$
$$7 = 60 + c$$
$$c = -53$$

Riešenie je:

$$u_c(t) = 60 - 53e^{-\frac{1}{150}t}$$

Urobíme kontrolu dosadením do pôvodnej rovnice:

$$u_c' + \frac{1}{150}u_c = \frac{2}{5}$$

$$\frac{53e^{-\frac{1}{150}}}{150} + \frac{1}{150} \left(60 - 53e^{-\frac{1}{150}} \right) = \frac{2}{5}$$

$$\frac{53e^{-\frac{1}{150}}}{150} + \frac{60}{150} - \frac{53e^{-\frac{1}{150}}}{150} = \frac{2}{5}$$

$$\frac{60}{150} = \frac{2}{5}$$

$$\frac{2}{5} = \frac{2}{5}$$

$$0 = 0$$

Tabuľka riešení

Príklad	Verzia	Riešenie
1	B	$I_{R1} = 0,1035 \text{ A}, U_{R1} = 67,2896 \text{ V}$
2	C	$I_{R3} = 0,3542 \text{ A}, U_{R3} = 85,0080 \text{ V}$
3	C	$I_{R5} = 0,4247 \text{ A}, U_{R5} = 12,7410 \text{ V}$
4	B	$ U_{C1} = 11,0060 \text{ V}, \varphi_{C1} = 2,3832 \text{ rad}$
5	C	$u_c(t) = 60 - 53e^{-\frac{1}{150}t}$